

Η μεταρρύθμιση του αναπτυξιακού οπλοστασίου των Στρατηγικών Επενδύσεων με το Ν. 4864/2021

I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η έννοια των «στρατηγικών επενδύσεων» για ιδιωτικά και δημόσια έργα εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν.3894/2010 για την «επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων»¹ ως ένα εξαιρετικό εργαλείο βραχείας διάρκειας, για επενδύσεις μεγάλου προϋπολογισμού ή/και δημιουργίας πολλών θέσεων εργασίας, που θα συνέβαλε στην έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση μέσω της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Με στόχο την προσέλκυση μεγάλων επενδύσεων που θα επέφεραν σημαντικές εντάσεις πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στη εθνική οικονομία προβλέφθηκε, μεταξύ άλλων, η παροχή κατ' εξαίρεση, κινήτρων ταχείας αδειοδότησης και μηχανισμών πολεοδομικής ωρίμανσης και διευκόλυνσης της χωροθέτησης των επενδυτικών σχεδίων², καθώς και φορολογικών ελαφρύνσεων. Ενώ ο νομοθέτης προέβλεψε, ένα πλήρες οπλοστάσιο κινήτρων και διευκολύν-

σεων για τον επενδυτή, στην πράξη αξιοποιήθηκε εκτενώς το κίνητρο της ταχείας αδειοδότησης. Όσον αφορά στην αξιοποίηση των φορολογικών κινήτρων, καθώς και της χωροθέτησης, ελλείπει ώριμης διαδικασίας, η δυνατότητα αυτή λειτούργησε κυρίως ως προπομπός για τη μετέπειτα νομοθετική πρωτοβουλία, η οποία εξειδίκευσε και επανακαθόρισε το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι στη συλλογιστική των Ειδικών Σχεδίων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Περιοχών Εγκατάστασης Στρατηγικών Επενδύσεων του άρθρου 24 του ν. 3894/2010, διαμορφώθηκε ένα χρόνο μετά η νομοθεσία για τα ΕΣΧΑΔΑ για την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας από το ΤΑΙΠΕΔ.

Το επόμενο βήμα για την προαγωγή του καθεστώτος των στρατηγικών επενδύσεων έγινε σχεδόν δέκα χρόνια μετά με το Ν. 4608/2019³. Ειδικότερα, με τον νόμο αυτό επανακαθορίστηκαν τα ποσοτικά κριτήρια της έννοιας της στρατηγικής επένδυσης, με αναφορά στον προϋπολογισμό και τις θέσεις εργασίας⁴, οι επενδύσεις αυτές κατετάγησαν σε κατηγορίες με διαφορετικού τύπου πλέον παρεχόμενα κίνητρα, αναλόγως του ύψους τους ή/και των δημιουργούμενων θέσεων εργασίας, ενώ εισήχθη η έννοια των εμβληματικών επενδύσεων, δηλαδή επενδύσεων από διακεκριμένες

1. Ν. 3894/2010 «Επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων» (ΦΕΚ Α' 204/02.12. 2010).
2. Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) επί ιδιωτικών ακινήτων, Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) επί δημόσιων ακινήτων. Για τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή ΕΣΧΑΣΕ και ΕΣΧΑΔΑ, αντί άλλων, βλ. ΠΕ ΣτΕ 28/2015, 29/2015, 36/2015, 152/2016 καθώς και τις αποφάσεις ΣτΕ 3920/2010, 1704, 5/2013 και 1705/2017.

3. Ν. 4608/2010 «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα και προσέλκυση Στρατηγικών Επενδύσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 66/25.04.2019).

4. Βλ. άρθρο 10 του Ν. 4608/2019.

Χαρά Δ. Ζέρβα
Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Εταίρος
- Διαχειρίστρια δικηγορικής εταιρίας
«Νικόλας Κανελλόπουλος - Χαρά
Ζέρβα & Συνεργάτες» (NKLAW FIRM),
Επικεφαλής Νομική Σύμβουλος
ENTERPRISE GREECE A.E.

διεθνούς φήμης επιχειρήσεις που κατατάσσονται στις πρώτες θέσεις στον κλάδο τους παγκοσμίως ή σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων ιδίως όσων προωθούν την πράσινη οικονομία και την οικονομία χαμηλού ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Τα κίνητρα της ταχείας αδειοδότησης και της κατάρτισης ειδικών σχεδίων χωρικής ανάπτυξης διατηρήθηκαν, ενώ παράλληλα δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη παροχή φορολογικών κινήτρων όπως λόγου χάριν φο-

ρολογική απαλλαγή και επιτάχυνση των φορολογικών αποσβέσεων⁵.

Επισημαίνεται δε, ότι η αρμοδιότητα της προσέλευσης και αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων για την υπαγωγή στη νομοθεσία "fast track" έχει ανατεθεί στην ENTERPRISE GREECE, η εποπτεία της αδειοδότησης των επενδυτικών σχεδίων και της έκδοσης των οικείων ΕΣΧΑΣΕ ανήκει στη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ενώ η αρμοδι-

ότητα έκδοσης της απόφασης υπαγωγής στην οικεία νομοθεσία ανήκει στη Δ.Ε.Σ.Ε. (Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων).

Η νομοθεσία αυτή των στρατηγικών επενδύσεων, των λεγόμενων «fast-track επενδύσεων», στέφθηκε με επιτυχία και ο μηχανισμός αυτός προσέλευσε πολλούς επενδυτές κυρίως στους τομείς του τουρισμού και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Είναι δε ενδεικτικό ότι από το 2011 έχουν ενταχθεί συνολικά στην οικεία νομοθεσία περί στρατηγικών επενδύσεων (Ν. 3894/2010 και Ν.4608/2019)

45 έργα (26 στον Ν. 3894/2010 και 19 στον Ν.4608/2019) που δημιουργούν με βάση τα εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια με την ολοκλήρωσή τους, 6.619 νέες θέσεις εργασίας⁶.

6. Μέχρι σήμερα έχουν, μεταξύ άλλων, εγκριθεί το ΕΣΧΑΣΕ Ίτανος Γαία στη θέση Κάβο Σίδερο στη Σπτεία Κρήτης (Π.Δ. της 7ης.03.2016 «Έγκριση Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης Ίτανος Γαία στη θέση Χερσόνησος Σίδερο, στην περιοχή Δημοτικής Ενότητας Ίτανου, Δήμου Σπτείας της Περιφέρειας Κρήτης», ΦΕΚ ΑΑΠ 38), το ΕΣΧΑΣΕ Killada Hills στην Αργολίδα (Π.Δ. της 3ης.12.2015 «Έγκριση του Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης

5. Βλ. άρθρο 12 του Ν. 4608/2019.

Με προσήλωση στον στόχο της επιτάχυνσης διαδικασιών και της άρσης της γραφειοκρατίας, οι προσπάθειες για την περαιτέρω βελτίωση του επενδυτικού θεσμικού πλαισίου και ανάδειξης της χώρας ως ελκυστικού επενδυτικού προορισμού συνεχίστηκαν.

Πολύ πρόσφατα, τον Δεκέμβριο του 2021 ο Ν. 4864/2021 διέυρνε έτι περαιτέρω το καθεστώς των στρατηγικών επενδύσεων, καταργώντας τα προηγούμενα νομικά πλαίσια, των οποίων την ισχύ διαφύλαξε μόνο για εκκρεμείς αιτήσεις υπαγωγής επί των οποίων δεν είχε εκδοθεί μέχρι τη θέση του σε ισχύ απόφαση της ΔΕΣΕ⁷, με την εισαγωγή νέων κατηγοριών στρατηγικών επενδύσεων και νέων κινήτρων, με έμφαση κυρίως στην τεχνολογική ανάπτυξη και εν γένει στην καινοτομία, σηματοδοτώντας έτσι τους τομείς αιχμής που προάγονται σήμερα.

Στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου θα προσπαθήσουμε να «αποκωδικοποιήσουμε» τις πρόσφατες νομοθετικές μεταβολές, που δίνουν ίσως και το στίγμα του νέου νομοθετήματος.

II. Κατηγοριοποίηση Στρατηγικών Επενδύσεων

Στην χαραυγή του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας, που κατέστη πρωταρχική ανάγκη και λόγω της πανδημίας του Covid-19, με τον Ν. 4864/2021 προστέθηκαν νέες κατηγορίες Στρατηγικών Επενδύσεων, εστιάζοντας πλέον στους τομείς: αγροδιατροφής, έρευνας και καινοτομίας,

βιοτεχνολογίας, πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας, ρομποτικής, τεχνητής νοημοσύνης, ιατρικού τουρισμού, διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων, διαστημικής βιομηχανίας, ψηφιακού μετασχηματισμού και cloud computing.

Οι στρατηγικές επενδύσεις διακρίνονται, πλέον, ανάλογα με τα παρεχόμενα κίνητρα και την πλήρωση των επιμέρους ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων στις εξής κατηγορίες: «Στρατηγικές Επενδύσεις 1»⁸, «Στρατηγικές Επενδύσεις 2»⁹, «Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας», «Στρατηγικές Επενδύσεις Ταχείας Αδειοδότησης» και «Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις». Αξιοσημείωτη είναι δε η μείωση του κατώτατου ορίου απαιτούμενου προϋπολογισμού σε συγκεκριμένες κατηγορίες επενδύσεων προκειμένου να ενισχυθούν και οι μικρό-μεσαίες επιχειρήσεις καθώς και οι start-up.

Παράλληλα, εισάγονται, πλέον, οι «Αυτοδίκαια Εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις»¹⁰, στις οποίες υπάγονται τα ΣΔΙΤ που είτε έχουν εγκριθεί από τη Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΔΕΣΔΙΤ), είτε από την Κυβερνητική Επιτροπή Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, καθώς και οι επενδύσεις για τα Ευρωπαϊκά Ενεργειακά Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος «Projects of Common Interest» (PCI) του άρθρου 8 του ν.4271/2014. Πιο αναλυτικά, στην περίπτωση αυτή εντάσσονται επενδύσεις που αποτελούν Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος («Important Projects of Common European Interest» [IPCEI]) νομικών προσώπων, τα οποία συμμετέχουν ως άμεσα μέλη σε προγράμματα Σημαντικών Έργων Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος, εφόσον ο συνολικός τους προϋπολογισμός είναι μεγαλύτερος των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ.

Ακολουθώντας, ιδιαίτερη μνεία χρήζει η καινοτόμα κατηγορία των *Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας*¹¹, ήτοι των επενδύσεων οι οποίες υλοποιούνται από

διακεκριμένες νομικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένων ιδίως, όσων προωθούν την πράσινη οικονομία, την καινοτομία, την τεχνολογία, καθώς και την οικονομία χαμηλού ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Ειδικά όμως σε ό,τι αφορά στα έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, αυτά εντάσσονται στην κατηγορία των Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας υπό την προϋπόθεση υποβολής αιτήσεως υπαγωγής ενώπιον της ENTERPRISE GREECE έως την 1η.11.2021. Για τον χαρακτηρισμό ενός επενδυτικού σχεδίου ως Εμβληματικής Επένδυσης Εξαιρετικής Σημασίας συστήνεται τριμελής επιτροπή, τα μέλη της οποίας είναι επιστήμονες εγνωσμένου κύρους ποικίλων ειδικοτήτων. Με την έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών και τη συγκρότησή της αναμένεται και η εξειδίκευση των κριτηρίων αξιολόγησης, η οποία επαφίεται σε αυτή.

III. Χορηγούμενα Κίνητρα

Όπως αναφέρθηκε ήδη ανωτέρω, η πλειοψηφία των χορηγησάντων κινήτρων αφορούσε κυρίως στην ταχεία αδειοδότηση, δηλαδή την έκδοση της εκάστοτε αιτούμενης αδείας εντός 45 ημερολογιακών ημερών, με την επιφύλαξη της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στην έγκριση ειδικών σχεδίων χωροταξικής ανάπτυξης (ΕΣΧΑΣΕ) και από τα τέλη του 2019 δειλά δειλά στην παροχή και φορολογικών κινήτρων. Με τον Ν. 4864/2021 διευρύνεται η κατηγορία των παρεχόμενων κινήτρων με βασική καινοτομία την εισαγωγή κινήτρων κεφαλαιακής μορφής, δηλαδή επιχορήγησης αλλά και επιδότησης. Ειδικότερα, τα χορηγούμενα κίνητρα διαμορφώνονται ως εξής:

► Κίνητρα ενίσχυσης δαπανών

Ενώ κατά τα παλαιότερα καθεστώτα δεν υπήρχε απαγόρευση σωρευτικής υπαγωγής στη νομοθεσία στρατηγικών επενδύσεων και στη νομοθεσία των αναπτυξιακών νόμων, εντούτοις δεν υπήρχε ποτέ η δυνατότητα αίτησης παροχής του κινήτρου της οικονομικής ενίσχυσης καθόσον αρχικά τουλάχιστον, κυρίαρχο στοιχείο της αξι-

της Στρατηγικής Επένδυσης (ΕΣΧΑΣΕ) με την ονομασία "Killada Hills" στην Κοιλιάδα του Δήμου Ερμιονίδας της Περιφερειακής Ενότητας Αργολίδος Περιφέρειας Πελοποννήσου», ΦΕΚ ΑΑΠ 247), το ΕΣΧΑΣΕ τουριστικής μονάδας VIP EXCLUSIVE CLUB στο Σκορπιό (Π.Δ. της 3ης.6.2019 «Έγκριση του Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης (ΕΣΧΑΣΕ) της Στρατηγικής Επένδυσης με την ονομασία "Κατασκευή και λειτουργία πολυτελούς τουριστικής μονάδας VIP Exclusive Club στη νήσο του Σκορπιού", Δήμου Μεγανησίου, Περιφερειακής Ενότητας Λευκάδας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων», ΦΕΚ Δ' 302). Βλ. Γλ. Σιούτη, Εγχειρίδιο δικαίου περιβάλλοντος, 3η έκδ., 2018, σελ. 220 επ., Δ. Μέλισσα, Το τοπικό χωρικό σχέδιο και το ειδικό χωρικό σχέδιο, 2019, σελ. 325 επ.

7. Βλ. άρθρο 29 παρ. 5 του Ν. 4864/2021.

8. Βλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. α' του Ν. 4864/2021.

9. Βλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. β' του Ν. 4864/2021.

10. Βλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. ε' του Ν. 4864/2021.

11. Βλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. γ' του Ν. 4864/2021.

ολόγησης του επενδυτικού σχεδίου ήταν η αξιολόγηση της πηγής της χρηματορροής.

Για πρώτη φορά με τον Ν. 4864/2021 παρέχονται ρητά ενισχύσεις με τη μορφή επιχορήγησης, που συνίστανται στην παροχή χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών¹². Επισημαίνεται δε ότι η χρηματοδότηση των κινήτρων ενίσχυσης προέρχεται κατά προτεραιότητα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Ε.Σ.Π.Α. 2021-2027, λοιπούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και εν συνεχεία από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Πιο αναλυτικά, για τις Στρατηγικές Επενδύσεις 1 υποπερ. αβ, τις Στρατηγικές Επενδύσεις 2 καθώς και τις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας προβλέπεται η χορήγηση ενίσχυσης για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και ατόμων με αναπηρία ή χρόνια πάθηση σύμφωνα με τα άρθρα 32 και 33 του Κανονισμού 651/2014 της Επιτροπής, σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά καθώς και για την παροχή εύλογων προσαρμογών, σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν.4488/2017. Επισημαίνεται ότι η υπό εξέταση ενίσχυση, αθροισμένη με τυχόν άλλες κρατικές ενισχύσεις, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5.000.000 ευρώ ανά επενδυτικό σχέδιο.

Ακολούθως, ειδικά για τα έργα έρευνας και ανάπτυξης σύμφωνα με το άρθρο 25 του Κανονισμού ΕΕ 651/2014, επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στην κατηγορία των Στρατηγικών Επενδύσεων 2 υποπερ. βα και των Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας, προβλέπεται η χορήγηση ενίσχυσης, η οποία, αθροισμένη με άλλες τυχόν κρατικές ενισχύσεις, δεν μπορεί να υπερβαίνει: i) για έργα που αφορούν κυρίως τη βιομηχανική έρευνα το ποσό των 20.000.000 ευρώ ανά επενδυτικό σχέδιο, ii) για έργα που αφορούν κυρίως πειραματική ανάπτυξη το ποσό των 15.000.000 ανά επενδυτικό σχέδιο και iii) για μελέτες σκοπιμότητας και προετοιμασίας ερευνητικών δραστηριο-

τήτων το ποσό των τα 7.500.000 ευρώ ανά επενδυτικό σχέδιο.

Όσον αφορά δε στις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας, είναι δυνατόν να λάβουν διαζευκτικά ή σωρευτικά και τις ακόλουθες μορφές ενισχύσεων: i) επιχορήγηση, η οποία συνίσταται στην παροχή χρηματικού ποσού από το Δημόσιο για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών και προσδιορίζονται ως ποσοστό επ' αυτών, ii) επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και iii) επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο μέρους του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας, που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο.

► Φορολογικά κίνητρα

Προβλέπεται το κίνητρο της σταθεροποίησης του ισχύοντος, κατά την ημερομηνία του χαρακτηρισμού τους, συντελεστή φορολογίας εισοδήματος, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων για χρονικό διάστημα, το οποίο ορίζεται στα δώδεκα (12) έτη από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου για τις Στρατηγικές Επενδύσεις 1, τις Στρατηγικές Επενδύσεις 2, τις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας¹³ καθώς και τις Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις. Ο φορέας της επένδυσης μπορεί να κάνει χρήση του παγιωμένου συντελεστή φορολογίας εισοδήματος από το φορολογικό έτος ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Σε περίπτωση μείωσης του συντελεστή, εφαρμόζεται ο εκάστοτε μειωμένος συντελεστής. Η χρήση σταθερού συντελεστή φορολογίας εισοδήματος ισχύει μέχρι την εξάντληση της ενίσχυσης που δικαιούται ο φορέας πάντοτε σύμφωνα με το ισχύον ενωσιακό δίκαιο και δη βάσει των ορίων του βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιου-

νίου 2014, σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά (L 187).

Ακολούθως, για τις Στρατηγικές Επενδύσεις 1 υποπερ. αβ, τις Στρατηγικές Επενδύσεις 2, τις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας καθώς και τις Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις προβλέπεται η δυνατότητα φορολογικής απαλλαγής που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρούμενου του φόρου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής συνιστά ισόποσο αποθεματικό. Ο φορέας της επένδυσης μπορεί να αξιοποιήσει το σύνολο της δικαιούμενης φορολογικής απαλλαγής μέσα σε 15 φορολογικά έτη και όχι σε διάστημα μικρότερο των 3 φορολογικών ετών από το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος χρήσης του κινήτρου.

Τέλος, για τις Στρατηγικές Επενδύσεις 1 υποπερ. αβ, τις Στρατηγικές Επενδύσεις 2, Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας καθώς και τις Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις προβλέπεται η δυνατότητα επιτάχυνσης των φορολογικών αποσβέσεων των παγίων που έχουν ενταχθεί στο εγκεκριμένο σχέδιο επένδυσης με προσαύξηση των οικείων συντελεστών κατά ποσοστό 100%. Ο τελικός προσαυξημένος συντελεστής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% σε περίπτωση που ο αρχικός συντελεστής απόσβεσης είναι ανώτερος του 20%. Ειδικά για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, οι αποσβέσεις των μηχανημάτων και του μηχανολογικού εξοπλισμού εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες κατά ποσοστό 30%.

► Κίνητρα Χωροθέτησης

Διατηρείται το ιδιαίτερος χρήσιμο κίνητρο της χωροθέτησης¹⁴ για τις Στρατηγικές Επενδύσεις 1, τις Εμβληματικές Επεν-

12. Βλ. άρθρο 10 του Ν. 4864/2021.

13. Βλ. άρθρο 8 του Ν. 4864/2021.

14. Βλ. άρθρο 7 του Ν. 4864/2021.

δύσεις Εξαιρετικής Σημασίας καθώς και τις Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις. Άλλωστε, η στοχοθεσία της κατάρτισης ΕΣΧΑΔΑ με τα ΕΣΧΑΣΕ, ήτοι η μέγιστη αξιοποίηση των ιδιωτικών και δημόσιων ακινήτων συνάδει απόλυτα με την όλη ratio στρατηγικών επενδύσεων¹⁵.

Για την υλοποίηση έργων στρατηγικών επενδύσεων σε παραλία και αιγιαλό, καθώς και για όσες επενδύσεις δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία η λήψη άδειας λειτουργίας, οι οποίες κατατάσσονται στην κατηγορία Β (δηλαδή έργα και δραστηριότητες τα οποία χαρακτηρίζονται από τοπικές και μη σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον), η υπαγωγή τους σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.), γίνεται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, ως εξής: α) Αν το έργο ή η δραστηριότητα βρίσκεται ολόκληρη ή ένα μέρος της εντός περιοχής του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura – με τις εξαιρέσεις της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011- , εκδίδεται απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) για την υπαγωγή σε Π.Π.Δ. και η έκδοση πρόσθετων όρων, εάν από τη διαδικασία της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης προκύψει ότι ενδέχεται να κινδυνεύει η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής, β) σε κάθε άλλη περίπτωση εκδίδεται απόφαση υπαγωγής του έργου ή της δραστηριότητας σε Π.Π.Δ. με απόφαση της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙ.Π.Α.) του ΥΠΕΝ. Ωστόσο, στις ζώνες των Natura που χαρακτηρίζονται ως «απόλυτης προστασίας της φύσης» αποκλείεται καθολικά η υλοποίηση στρατηγικής επένδυσης.

Χάριν πληρότητας επισημαίνεται ότι η κατάρτιση ειδικών σχεδίων χωρικής ανάπτυξης είναι επιτρεπτή καταρχήν πλέον επί ενιαίων εκτάσεων, ενώ μπορεί να συνυπολογίζεται κατ' εξαίρεση και υπό προϋποθέσεις ως μία μη όμορη έκταση¹⁶. Το

ζήτημα δε της συμβατότητας με τον χωροταξικό σχεδιασμό και τις προβλέψεις περιβαλλοντικής προστασίας εξετάζεται στο στάδιο της αδειοδότησης της επενδυτικής πρότασης. Αντιθέτως, κατά το στάδιο της αξιολόγησης και υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στο καθεστώς των στρατηγικών επενδύσεων λαμβάνει χώρα μία προκαταρκτική τεκμηρίωση από την πλευρά της χωροταξικής και περιβαλλοντικής συμβατότητας της πρότασης¹⁷.

► Κίνητρο ταχείας αδειοδότησης

Διατηρείται το κίνητρο της ταχείας αδειοδότησης για τις Στρατηγικές Επενδύσεις 1, τις Στρατηγικές Επενδύσεις 2, τις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας, τις Στρατηγικές Επενδύσεις ταχείας αδειοδότησης καθώς και τις Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις. Κατ' εφαρμογή του παρόντος κινήτρου οιαδήποτε απαιτούμενη άδεια, έγκριση ή γνωμοδότηση για την εγκατάσταση ή λειτουργία στρατηγικής επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων των χωροταξικών αδειών, εκδίδεται εντός της προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών, που εκκινεί από την ημερομηνία υποβολής πλήρους φακέλου από το φορέα της επένδυσης¹⁸. Η αδειοδοτούσα αρχή εξετάζει την τυπική και ουσιαστική πληρότητά του και μπορεί εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών και μία μόνο φορά να αιτηθεί συμπληρωματικά στοιχεία, οπότε η προθεσμία αναστέλλεται και αρχίζει και πάλι από την κατάθεσή τους.

Παρότι είναι σαφές ότι σκοπός του νομοθέτη είναι η όσον το δυνατόν ταχύτερη αδειοδότηση του επενδυτικού σχεδίου, θέτοντας μάλιστα αποκλειστική προθεσμία, η μέχρι σήμερα πρακτική καταδεικνύει ότι η Διοίκηση αντιμετωπίζει τις τιθέμενες εκ του νόμου προθεσμίες διαχρονικά ως ενδεικτικές. Εντούτοις, σε μία προσπάθεια

αποτελεσματικής εφαρμογής της οικείας πρόβλεψης, ο νομοθέτης ορίζει ότι σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της ανωτέρω προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών, παρέχεται η δυνατότητα στον Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης να εκδώσει ή να απορρίψει αιτιολογημένα τη σχετική άδεια, ρύθμιση η οποία έλκει την καταγωγή της από το προηγούμενο καθεστώς¹⁹.

IV. Αντί Επιλόγου

Μέσω των νομοθετημάτων περί στρατηγικών επενδύσεων αποτυπώνεται η διαρκής προσπάθεια ανάδειξης της χώρας μας ως ελκυστικού επενδυτικού προορισμού. Ο νόμος 3894/2010 αποτέλεσε το εναρκτήριο λάκτισμα μιας νομοθετικής αγωνίας να εξέλθει η χώρα από την κρίση και να αποκατασταθεί η υγιής και οργανωμένη επιχειρηματικότητα, προσπαθώντας τότε να απευθυνθεί η χώρα στην προσέλκυση κεφαλαίων του εξωτερικού. Στο πλαίσιο αυτό, αλλά και για λόγους συμβατότητας της παρεχόμενης ενίσχυσης με τους κοινοτικούς κανόνες, η ισχύς του εν λόγω πλαισίου είχε περιορισμένη χρονική διάρκεια, η οποία συναρτάτο με την εικαζόμενη έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση. Σήμερα, ο πρόσφατος νόμος 4864/2021 θέτει νέα θεμέλια για την άμεση προσέλκυση φερέγγυων επενδυτών και μάλιστα σε μη «παραδοσιακούς» επενδυτικούς τομείς για την Ελλάδα, θεσπίζοντας συγχρόνως όμως και ασφαλιστικές δικλείδες, διαδικασίες αλλά και ποινές που να διασφαλίζουν την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου που έχει λάβει τις πάσης φύσεως ως άνω ενισχύσεις ή κίνητρα. Στο πλαίσιο αυτό η πρόβλεψη χορήγησης κινήτρων κεφαλαιακής μορφής μέσω της αξιοποίησης πόρων του ΕΣΠΑ 2021-2027 φαίνεται να αποτελεί ένα αποτελεσματικό αναπτυξιακό εργαλείο. Βέβαια, επειδή η αποτελεσματικότητα κάθε νομοθετικής πρωτοβουλίας εξαρτάται και από τη συνεπή εφαρμογή της, επαφίεται στην έμπειρη πλέον διοικητική μηχανή να αναπτύξει ταχύ και αποτελεσματικό βηματισμό στις νέες διαδρομές της.

15. Για την έννοια των ειδικών χωροταξικών σχεδίων, αντί άλλων, βλ. Χ. Ντουχάνη, Οι συνταγματικές επιταγές της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, Διοικητική Δίκη, 2/2021, σελ. 189 επ.

16. Βλ. άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 4864/2021.

17. ΣτΕ Ολ. 528/2015. Βλ., αντί άλλων, Α. Σακελλαροπούλου, Ενέργεια και επενδύσεις στη Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, Ενέργεια & Δίκαιο, 27/2018, σελ. 17 επ., Β. Χρήστου, Ένταξη επενδυτικής πρότασης στη διαδικασία των στρατηγικών επενδύσεων του ν. 3894/2010. Σχόλιο στην ΟΛΣΕ 528/2015, Δικαιώματα του Ανθρώπου, 70/2016, σελ. 993 επ.

18. Βλ. άρθρο 9 του Ν. 4864/2021.

19. Βλ. άρθρο 13 του Ν. 4608/2019.